

KRYTERIA OCENIANIA ODPOWIEDZI
Próbna Matura z OPERONEM
Język polski
Poziom rozszerzony

Listopad 2019

Temat 1. Określ, jaki problem podejmuje Elżbieta Rybicka w podanym tekście. Zajmij stanowisko wobec rozwiązania przyjętego przez autorkę, odwołując się do tego tekstu oraz innych tekstów kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 300 słów.

Przykładowy plan wypowiedzi argumentacyjnej

1. Określenie problemu, np.

- sposoby przedstawienia motywu pamięci w literaturze;
- funkcje kategorii pamięci w literaturze i kulturze.

2. Określenie stanowiska autora, np.

- Przywoływanie wspomnień ma służyć – w opinii autorki tekstu – lepszemu zrozumieniu kondycji człowieka i sztuki.
- Według autorki kategoria pamięci – istotna dla nauk humanistycznych – została na jakiś czas zapomniana.
- W literaturze kategoria pamięci zmienia swoje funkcje szczególnie w dwudziestoleciu międzywojennym.

3. Rozważenie i ocena stanowiska autora i sformułowanie własnego stanowiska wobec problemu, np.

- Piszący określa stanowisko autora w wybranym przez siebie aspekcie.
- Piszący formułuje swoje stanowisko, zgadzając się z autorką tekstu lub kwestionując jej argumentację. Może np. zgadzać się lub nie ze stwierdzeniem, że „domeną literatury jest pamięć jednostkowa”, a nie zbiorowa, lub podważać tezę, w myśl której kategoria pamięci pozwala lepiej (lub w ogóle) zrozumieć „kondycję człowieka i sztuki”.

4. Sformułowanie argumentów, np.

- Literatura memorialna staje się z jednej strony swoistym katharsis, zbawieniem dla człowieka (np. obraz Litwy jako krainy szczęścia w *Panu Tadeuszu*), z drugiej zaś traumatyczne wspomnienia z przeszłości destruktywnie wpływają na tożsamość jednostki (np. świadczy o tym literatura czasów wojny i okupacji, poezja Różewicza).

5. Sformułowanie własnych wniosków

Przykładowe teksty kultury

- A. Mickiewicz, *Pan Tadeusz*, B. Schulz, *Sklepy cynamonowe*, E. Orzeszkowa, *Nad Niemnem*;
- literatura okresu II wojny światowej i poruszająca tematykę wojenną (np. opowiadania W. Borowskiego, G. Herling-Grudziński, *Inny świat*, Z. Nałkowska, *Medaliony*, poezja K.K. Baczyńskiego, poezja T. Różewicza, piosenka literacka J. Kaczmarskiego);

- literatura poruszająca tematykę poszukiwania własnej tożsamości (np. M. Kuncewiczowa, *Cudzoziemka*)
- literatura wspomnieniowa (dzienniki, pamiętniki, wspomnienia np. J. Iwaszkiewicza, J. Lechoń, W. Gombrowicza).

W zadaniu jest oceniana umiejętność twórczego wykorzystania tekstów kultury typu: recenzja, szkic, artykuł, esej, w odwołaniu do rozmaitych kontekstów. Za zadanie przyznaje się maksymalnie **40 punktów**. Wypracowanie musi mieć nie mniej niż **300 wyrazów**.

Wypowiedź pisemna jest sprawdzana zgodnie z kryteriami podanymi w *Informatorze o egzaminie maturalnym z języka polskiego od roku szkolnego 2014/2015* (www.cke.edu.pl).

Kryteria oceny wypowiedzi argumentacyjnej	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Określenie problemu	Oceniając pracę pod względem określenia problemu, bierze się pod uwagę jego zgodność z tekstem oraz to, czy jest ono pełne. – 9 pkt – określenie problemu zgodne z tekstem i pełne – 6 pkt – określenie problemu zgodne z tekstem, ale niepełne – 3 pkt – określenie problemu częściowo zgodne z tekstem – 0 pkt – brak określenia problemu lub problem niezgodny z tekstem	0–9
Sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu	Oceniając pracę pod względem sformułowania stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu, bierze się pod uwagę, czy jest ono adekwatne do tekstu i czy jest ono pełne. – 9 pkt – stanowisko adekwatne do tekstu i pełne – 6 pkt – stanowisko adekwatne do tekstu, ale niepełne – 3 pkt – stanowisko częściowo adekwatne do tekstu – 0 pkt – brak stanowiska lub stanowisko nieadekwatne do tekstu	0–9
Poprawność rzeczowa	Oceniając pracę pod względem poprawności rzeczowej, bierze się pod uwagę liczbę błędów rzeczowych. – 2 pkt – brak błędów rzeczowych – 0 pkt – jeden błąd rzeczowy lub więcej błędów rzeczowych Błąd kardynalny to błąd wskazujący na nieznaną treść tekstu kultury oraz kontekstów, do których odwołuje się zdający.	0–2
Zamysł kompozycyjny	Oceniając pracę pod względem zamysłu kompozycyjnego, bierze się pod uwagę: – funkcjonalność segmentacji – czy zostały wyodrębnione w tekście (językowo i graficznie) części pracy oraz akapity, – uporządkowanie tekstu – czy wyodrębnione części i akapity zostały logicznie uporządkowane. – 6 pkt – kompozycja funkcjonalna – 3 pkt – zaburzenia funkcjonalności kompozycji – 0 pkt – brak zamysłu kompozycyjnego	0–6

Spójność lokalna	Oceniając pracę pod względem spójności lokalnej, bierze się pod uwagę zgodność logiczną i gramatyczną między sąsiadującymi zdaniami w akapitach. – 2 pkt – pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenie spójności – 1 pkt – znaczne zaburzenie spójności – 0 pkt – wypowiedź niespójna	0–2
Styl tekstu	Oceniając pracę pod względem stylu tekstu, bierze się pod uwagę jego stosowność, zachowanie zasady decorum. – 4 pkt – styl stosowny – 2 pkt – styl częściowo stosowny – 0 pkt – styl niestosowny	0–4
Poprawność językowa	Oceniając pracę pod względem poprawności językowej, bierze się pod uwagę liczbę i wagę błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych. – 4 pkt – brak błędów lub nieliczne błędy nierażące – 2 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–4
Poprawność zapisu	Oceniając pracę pod względem poprawności zapisu, bierze się pod uwagę liczbę oraz wagę błędów ortograficznych i interpunkcyjnych. – 4 pkt – zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące – 2 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–4
Niezależnie od stopnia realizacji poszczególnych podkryteriów zdający: – otrzymuje 0 punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli przyznano 0 punktów w kategorii określenie problemu, – nie otrzymuje punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli otrzymał 3 punkty w kategorii określenie problemu, a 0 punktów za sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu, – otrzymuje punkty tylko w kategoriach: określenie problemu, sformułowanie stanowiska wobec rozwiązania przyjętego przez autora tekstu i poprawność rzeczowa, jeśli praca składa się z mniej niż 300 słów. Praca zostaje zdyskwalifikowana w przypadku pojawienia się błędu kardynalnego.		

Temat 2. Dokonaj interpretacji porównawczej podanych utworów. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 300 słów.

Przykładowy plan interpretacji porównawczej

1. Sformułowanie hipotezy interpretacyjnej, np.

- oba teksty pochodzą z tej samej epoki;
- są to wiersze białe, wolne;
- bohaterem lirycznym obu wierszy jest twórca – poeta;
- wiersze traktują o sprawczości poezji.

2. Określenie czasu, miejsca, akcji, bohaterów obu wierszy, np.

- bohaterami obu wierszy są twórcy, artyści, poeci w momencie tworzenia;
- podmiot liryczny w wierszu Herberta nie ujawnia się, w wierszu Szymborskiej podmiotem jest poeta wypowiadający się w 1 os. l. poj. (zaimki: „spod moich palców”, czasowniki w 1 os. „jeśli każe”) itd.;
- bohaterowie utworów lirycznych uchwyteni są w momencie tworzenia;
- bohater wiersza Herberta, tytułowy „Wybraniec gwiazd”, nie jest aniołem, lecz bardzo chce się do niego upodobnić; nie ma skrzydeł, a jedynie „upierzoną prawą dłoń”, próbuje wznosić się ku niebu, lecz upada (ale mimo tych upadków nie poddaje się);
- bohater wiersza Szymborskiej gorzko zauważa, że nie ma wpływu na własny los, ale może dowolnie kształtować świat i postaci, które tworzy, niejako stając się demiurgiem;
- akt twórczy nie ogranicza się jedynie do pisania, lecz ma większą moc.

3. Określenie problemu

- problem sprawczości poezji;
- rola i znaczenie pisarza (artysty twórcy);
- wpływ człowieka na własny i cudzy los: u Szymborskiej poeta, nawet jeśli nie ma wpływu na swój los na Ziemi, bo jest on zależny od Stwórcy, ma jednak wpływ na światy i postaci, które tworzy; u Herberta marzy o tym, by trwać wiecznie, walczyć pomimo przeciwności, zbliżyć się do gwiazd;
- granice sztuki – jak daleko może posunąć się artysta w swoich utworach, co może w nich „utrwalić” („zemsta ręki śmiertelnej” czy „kreślenie profilu nieskończoności”); w utworze Herberta bohater liryczny wpływa na siebie, chce kształtować siebie, tworzyć, zbliżyć się do gwiazd, a u Szymborskiej pisanie sprawia artyście radość, utrwala chwile.

4. Podsumowanie, np.

- dostrzeżenie motywu poezji i artysty w obu utworach;
- dostrzeżenie roli poezji i poety – przekraczania granic, kształtowania losu, buntowania się;
- zauważenie, że w obu utworach cel poezji jest inny.

Szczegółowe ustalenia dotyczące sposobu oceniania

- W realizacji zadania istotne jest porównywanie (najlepiej równoległe) obu tekstów.
- Jeśli zdający podejmuje się interpretacji najpierw pierwszego tekstu, to interpretując drugi tekst, powinien nawiązywać w swoim porównaniu do pierwszego tekstu.
- Krótkie, dwu- czy trzyzdaniowe porównanie na końcu wypracowania jest niewystarczające.

W interpretacji:

- musi być widoczna koncepcja interpretacyjna zdającego, wyrażona w formie tezy lub wynikająca z wyводу;
- przywołany przez zdającego kontekst powinien być sfunkcjonalizowany (nawiązujący do tekstów i pogłębiający koncepcję interpretacyjną); nie wystarczy samo jego wskazanie lub hasłowe odwołanie się do niego lub przywołanie innego tekstu kultury podejmującego ten sam motyw;
- proste odczytanie (parafrazowanie, streszczanie) tekstów danych w zadaniu nie jest ich interpretacją;
- w pracach powinny zostać wskazane płaszczyzny porównania, np.: podobieństwa i różnice w postawach osób mówiących w wierszach, krytyczna wymowa wierszy.

W zadaniu jest oceniana umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej zgodnej z regułami jej organizacji, zachowującej zasady spójności znaczeniowej i logicznej, mającej czytelną kompozycję, będącej spójną i funkcjonalną pod kątem stylistycznym. Za zadanie przyznaje się maksymalnie **40 punktów**. Wypracowanie musi mieć nie mniej niż **300 wyrazów**.

Wypowiedź pisemna jest sprawdzana zgodnie z kryteriami podanymi w *Informatorze o egzaminie maturalnym z języka polskiego od roku szkolnego 2014/2015* (www.cke.edu.pl).

Kryteria oceny interpretacji porównawczej	Zasady przyznawania punktów	Liczba punktów
Koncepcja porównywania utworów	Oceniając pracę pod względem koncepcji porównywania utworów, bierze się pod uwagę jej niesprzeczność z utworami oraz skalę spójności. Istotne jest również to, czy zdający odnajduje sensy niedosłowne w utworze. – 6 pkt – koncepcja niesprzeczna z utworami i spójna – 4 pkt – koncepcja niesprzeczna z utworami i częściowo spójna – 2 pkt – koncepcja częściowo sprzeczna z utworami – 0 pkt – koncepcja sprzeczna z utworami lub brak koncepcji	0–6
Uzasadnienie tezy interpretacyjnej	Oceniając pracę pod względem uzasadnienia tezy interpretacyjnej, bierze się pod uwagę, czy jest: – trafne i pogłębione – znajduje potwierdzenie nie tylko w tekstach, lecz także w kontekstach. – 12 pkt – uzasadnienie trafne i pogłębione – 8 pkt – uzasadnienie trafne, ale nie pogłębione – 4 pkt – uzasadnienie częściowo trafne – 0 pkt – brak trafnych argumentów uzasadniających interpretację porównawczą	0–12
Poprawność rzeczowa	Oceniając pracę pod względem poprawności rzeczowej, bierze się pod uwagę liczbę błędów rzeczowych: – 2 pkt – brak błędów rzeczowych – 0 pkt – jeden błąd rzeczowy lub więcej błędów rzeczowych Błąd kardynalny to błąd wskazujący na nieznaną treść tekstu kultury oraz kontekstów, do których odwołuje się zdający.	0–2
Zamysł kompozycyjny	Oceniając pracę pod względem zamysłu kompozycyjnego, bierze się pod uwagę: – funkcjonalność segmentacji – czy zostały wyodrębnione w tekście (językowo i graficznie) części pracy oraz akapity, – uporządkowanie tekstu – czy wyodrębnione części i akapity zostały logicznie uporządkowane. – 6 pkt – kompozycja funkcjonalna – 3 pkt – zaburzenia funkcjonalności kompozycji – 0 pkt – brak zamysłu kompozycyjnego	0–6

Spójność lokalna	Oceniając pracę pod względem spójności lokalnej, bierze się pod uwagę zgodność logiczną i gramatyczną między sąsiadującymi zdaniami w akapitach. – 2 pkt – pełna spójność wypowiedzi lub nieznaczne zaburzenie spójności – 1 pkt – znaczne zaburzenie spójności – 0 pkt – wypowiedź niespójna	0–2
Styl tekstu	Oceniając pracę pod względem stylu tekstu, bierze się pod uwagę jego stosowność, zachowanie zasady decorum. – 4 pkt – styl stosowny – 2 pkt – styl częściowo stosowny – 0 pkt – styl niestosowny	0–4
Poprawność językowa	Oceniając pracę pod względem poprawności językowej, bierze się pod uwagę liczbę i wagę błędów składniowych, leksykalnych, słowotwórczych, frazeologicznych, fleksyjnych i stylistycznych. – 4 pkt – brak błędów lub nieliczne błędy nierażące – 2 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–4
Poprawność zapisu	Oceniając pracę pod względem poprawności zapisu, bierze się pod uwagę liczbę oraz wagę błędów ortograficznych i interpunkcyjnych. – 4 pkt – zapis w pełni poprawny lub nieliczne błędy nierażące – 2 pkt – liczne błędy nierażące lub nieliczne błędy rażące – 0 pkt – liczne błędy rażące	0–4
Niezależnie od stopnia realizacji poszczególnych podkryteriów zdający: – otrzymuje 0 punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli przyznano 0 punktów w kategorii koncepcja interpretacyjna, – nie otrzymuje punktów w pozostałych kategoriach, jeżeli otrzymał 2 punkty w kategorii koncepcja porównywania utworów, a 0 punktów za uzasadnienie tezy interpretacyjnej, – otrzymuje punkty tylko w kategoriach: koncepcja porównywania utworów, uzasadnienie tezy interpretacyjnej i poprawność rzeczowa, jeśli praca składa się z mniej niż 300 słów. Praca zostaje zdyskwalifikowana w przypadku pojawienia się błędu kardynalnego.		

Giełda maturalna - serwis do nauki on-line

TWÓJ KOD DOSTĘPU

G192EE636

- 1 Zaloguj się na gieldamaturalna.pl
- 2 Wpisz swój kod
- 3 Odblokuj czasowy dostęp do bazy dodatkowych zadań i arkuszy (masz dostęp do 31.12.2019 r.)

Matura 2020

VADEMECUM I TESTY

Zestaw do powtórek
do wszystkich przedmiotów

PAKIETY **-15%** SPRAWDŹ

* Kod umożliwia dostęp do wszystkich materiałów zawartych w serwisie gieldamaturalna.pl do 31.12.2019 r.